

Pasen – De onstuitbare kracht van het goede **Overweging 31 maart 2013 – Bert van der Meer**

*“... op zoek te gaan naar het goede, het goddelijke, in onszelf,
elkaar daarin moeten bemoedigen,
om zo ons leven te leiden, bevrijd van angst.
In de wetenschap dat in ons ook het goede huist,
dat als een krokus in de lente door de sneeuw heen kan opbloeien ...”*

7e zondag in de 40 dagenserie "De onstuitbare kracht van het goede"

Eerste lezing: Handelingen 13:16-33

Tweede lezing: Johannes 20:1-18 Opstanding

Welkom en inleiding

Welkom in deze paasviering 2013. De dienst is vandaag een uur eerder begonnen omdat het vandaag zomertijd is geworden. Ik zeg het nog een keer hardop. Zo-mer-tijd. Gisteren heb ik nog sneeuwvlokken gezien in Edam.

Vandaag vertellen we opnieuw het verhaal van de man van Nazareth. De man die een inspirerend leven leidde. Die ter dood werd gebracht aan het kruis. En die verrees op de derde dag, welke betekenis we daar voor onszelf ook aan mogen geven.

Francine en ik gaan voor in deze viering die gaat over de onstuitbare kracht van het goede. In dat zinnetje zit hoop, verwachting en ook: een belofte.

We zijn in de voorbije weken stapje voor stapje toegegroeid naar vandaag. Die onstuitbare kracht van het goede, die wij als voorgangers hebben uitgesproken, heeft vorm gekregen in vieringen over geluid als inspiratiebron, een vrije mens als bron van kracht, vriendelijkheid die vijandigheid stilt, goede moed en blijmoedigheid, buigen voor het goede, het kennen van het goddelijke in jezelf en de afgelopen week in de seideravond (welk goeds heb jij te bieden) en Goede Vrijdag (het moet goed fout gaan). Wat een mooie serie, het stemt me dankbaar dat ik daar vandaag een uitroep teken achter mag zetten!

Afgelopen donderdag heb ik even gekeken naar de Passion, een theateraal schouwspel dat dit jaar in Den Haag geschiedde met het lijdensverhaal als leidraad. Groot, theateraal, met bekende Nederlanders en op televisie. Ik zat als publiek op de bank. En het deed me wat.

Eergisteren zong ik in de Grote, middeleeuwse Kerk van Edam in de Mattheus Passion van Bach. Als koorzanger lever je in je teksten commentaar op de gebeurtenissen. Dus ik was, in zekere zin, opnieuw publiek. En ik leefde mee met het verhaal.

Vanmiddag zitten mijn kinderen, Marian en ik opnieuw hier, in de Duif, bij de Zapp-Mattheus, een kinderversie van de Mattheus-Passion van Bach van ongeveer een uur, opnieuw als publiek. Ik heb

begrepen dat we mogen meezingen en het koor op veel momenten tussen ons in staat. Dat gaat me iets brengen.

Je zou kunnen denken dat ik er geen genoeg van kan krijgen. Wat ik graag met u wil delen is wat ik erin vind.

We lezen vandaag uit de handelingen een verhaal waarvan een aantal mensen in de voorbereiding zei dat ze het nog nooit in een zondagsviering hadden gehoord. In grote streken schildert Paulus de geschiedenis van God in de eeuwen daarvoor met de mensen en hoe God het volk is toegewijd. Hij plaatst Jezus in die geschiedenis en geeft aan dat “wij het goede nieuws dat God zijn belofte aan onze voorouders in vervulling heeft doen gaan”

We zingen vandaag ‘in alle vroegte, donker was het nog’, een lied dat voor mij met Pasen te maken heeft. Zoals Maria Magdalena en de leerlingen op weg gingen om het graf van Jezus te bezoeken, zo gaan wij in dat lied op weg “tot waar jij bent, in rusten aan de bron, in gloed van liefde, vuur dat niet verflauwt”

En Francine leest ons het Paasevangelie van Johannes voor. Dat allemaal in de dienst van vandaag. Blijf kijken ;-)

Overweging

Als het orkest begint te spelen bij de Matthaus Passion, dan weet ik “het verhaal begint” en hoewel ik het verhaal ken, verstandelijk en gevoelsmatig, ben ik steeds weer benieuwd wat het verhaal me deze keer gaat brengen. Zo stond ik daar eergisteren in een uitverkochte Middeleeuwse kerk in Edam, met houten tongewelven, grote koperen kroonluchters met echte kaarsen en op veel plaatsen kaarsjes in de banken. Ik bekeek het, die enorme, kaarsverlichte Middeleeuwse kerk met bijna 1000 mensen en realiseerde me dat het bijna een sprookje is. Dat we het verhaal doorvertellen van Jezus. Datzelfde verhaal, opgeschreven door Bachs vaste tekstschrijver Picander, dat Bach inspireerde tot zijn Matthaus Passion. En daardoor een uitdaging is voor musici om dat verhaal te blijven vertellen. En voor het publiek boeiend is om naar die oude en nieuwe inspiratie te komen luisteren.

Onze Hannah vertelde me gisteren dat ze niet gelooft dat Jezus echt is opgestaan. Ik zei haar “ik weet ook niet of het echt waar is. Maar heb je je wel eens afgevraagd waarom we dat verhaal al tweeduizend jaar aan elkaar doorvertellen?”

Voorspelling

Dat verhaal begint met de voorspelling van Jezus hoe het de Mensenzoon zal vergaan, dat deze gekruisigt zal worden. En de menigte, in dit geval het koor, dat zich verwondert wat Jezus dan verkeerd heeft gedaan dat hij dat lot verdient.

De voorspelling van Jezus gaat verder. Dat iedereen zich aan hem zal storen. Dat iemand hem zal verraden. “Herr, bin ichs” horen we elf keer in de Matthaus. De twaalfde, Judas, vraagt het niet. En als Judas vraagt aan Jezus of hij het is, zegt die “Je zegt het”.

En er is meer. Jezus zegt Petrus, eerste onder de apostelen, dat hij hem zal verloochenen, zal zeggen dat hij Jezus niet kent. “Dat nooit” zegt Petrus, “al moet ik met u sterven.” En Jezus vervolgt “voordat de haan kraait zul je mij driemaal verloochenen. En het gebeurt zo, Petrus zegt tot driemaal toe dat hij Jezus niet kent. Hij doet dat uit lijfsbehoud, uit de angst, dat als hij zich op dat moment aan Jezus bekent, dat hem eenzelfde lot zal treffen als Jezus. Bij het kraaien van de haan herinnert hij zich de voorspelling weer, rent de poort uit en hij weende bitter. En dan klinkt in de Matthaus het ‘erbarme dich’, het bekommer je, of ontferm je, heb medelijden met me.

Angst overheerst

Dus ook in de kleine, geïnspireerde, misschien wel idealistische gemeenschap van Jezus, geleid door een charismatische man, groot in woord en daad, huist het kwaad. En het toont zich als het allemaal spannend wordt. Dan overheerst de angst.

En ook Jezus vraagt, smeekt tot driemaal toe of de beker aan hem voorbij mag gaan. En weet zich op het moment dat hij sterft door God en iedereen verlaten. En voor het eerst in de Mattheus zwijgen de violen als hij spreekt, om die totale eenzaamheid te illustreren.

Dat is het verhaal dat we elkaar doorvertellen, al tweeduizend jaar lang. Dat er menselijke zwakheden zijn, dat we die allemaal hebben. En dat we een keuze hebben.

In Harry Potter, u weet wel, die boeken van JK Rowling over een jongetje dat opgroeit als lelijk eendje tot hij op zijn elfde blijkt te kunnen toveren, komt Harry er op een gegeven moment achter dat hij net zo'n jongen is als Voldemort, de slechterik in het boek. En dan zegt Dumbledore, (Perkamentus in de Nederlandse versie), de hoofdmeester: wie we zijn wordt bepaald door onze keuzes, Harry, veel meer dan door onze talenten of mogelijkheden.

The Passion, Den Haag

Ik keek donderdagavond naar the Passion. Een groot, wit verlicht, kruis werd rondgedragen in Den Haag. Ze kwamen langs het standbeeld van Johann de Witt, die samen met zijn broer Cornelis in 1672 op gruwelijke wijze vermoord. Destijds had een woedende, oranjegezinde menigte zich op hen gestort, vermoord en uiteindelijk omgekeerd opgehangen. Ik dacht: "16 eeuwen na Jezus vermoordt een opgehitste menigte de raadspensionaris en zijn broer."

Gisteren las ik in de krant dat in Egypte, in Mahallat Zayad, een menigte twee jonge mannen heeft gelyncht. Het is niet helemaal duidelijk wat eraan voorafging, het lijkt verband te houden met een jerrycan brandstof, waarover ruzie ontstond, en er is een verhaal dat die jongens meisjes zouden ontvoeren en losgeld zouden vragen. Uiteindelijk zijn die jongens gestoken, geslagen, in een bulldozer gestopt, naar het dorp vervoerd en omgekeerd opgehangen. Ze waren afkomstig van een dorp pal aan de andere kant van de Nijl. Er is nu een bloedvete ontstaan tussen die twee dorpen en aan beide kanten wordt gevreesd voor escalatie. Waar is dan de onstuitbare kracht van het goede?

Barabbam

Eergisteren zong ik in de Mattheus het antwoord op de vraag van Pilatus, of Jezus moet worden vrijgelaten of Barabbas. "Barabbam" zong ik. Wat er met Jezus moet gebeuren en ik zong tweemaal "Lass ihm kreuzigen". Maar ik had een partituur, zult u zeggen, dat klopt, ik speelde een rol.

Pilatus, in The Passion gespeeld door Tom Jansen, die met zijn grote gestalte, donkerbruine stem en indrukwekkend hoofd duidelijk maakt dat hij de beslisser is, vraag aan de mensen wie moet worden vrijgelaten. De mensen roepen "Barabbas". Wat er met Jezus moet gebeuren "Kruisigen" roepen ze. Die mensen hadden geen script, geen partituur, geen uitgeschreven rol en toch deden ze precies wat er op dat moment van hen werd verwacht.

In Mahallat Zayad had niemand een script, rol of partituur en toch gebeurde het. Iemand riep 'ontvoering' en maakte aannemelijk dat die jongens daar verantwoordelijk voor waren en de rest is geschiedenis.

Opgehitst

Wat ik duidelijk wil maken is dat een opgehitste menigte makkelijk begint, escaleert, dan niet te stoppen is en echt kwaad doet. En dat we dat nu nog meemaken. Niet alleen tweeduizend jaar geleden in een land hier ver vandaan. Niet alleen hier vlakbij in Den Haag, 341 jaar geleden. Niet alleen vorige

week, in een dorp in Egypte. Het kan morgen ook gebeuren. En wij kunnen daarbij zijn. Dat vraagt van ons waakzaamheid. En leiderschap. Om een andere keuze te maken. Dat kunnen we!

Waarom huilt Maria Magdalena? Waarom is ze zo in verwarring? Ze huilt omdat haar Heer dood is. Hij was iemand die door zijn aanwezigheid, zijn woorden en zijn daden haar een goed gevoel kon geven, kon inspireren, zin aan haar leven kon geven. En nu is hij dood. En met hem het stukje in haarzelf dat door hem werd aangesproken. Maar is dat wel echt zo? Of moet zij op zoek in zichzelf naar die gevoelens, die gedachten die ze had als ze bij hem was, en uitvinden welke sleutel op dat stukje van haar bewustzijn past? Want is het niet zo dat alles dat Jezus in haar losmaakte, al in haar zat? En dat dat misschien, als ze vertrouwen heeft en in hetzelfde gezelschap verkeert, dat weer kan ervaren? Is dat misschien het goddelijke in haarzelf dat ze moet zien te wekken?

Dezelfde opdracht

Hebben wij niet dezelfde opdracht gekregen, om op zoek te gaan naar het goede, het goddelijke, in onszelf, elkaar daarin moeten bemoedigen, om zo ons leven te leiden, bevrijd van angst. In de wetenschap dat in ons ook het goede huist, dat als een krokus in de lente door de sneeuw heen kan ontkiemen, zoals op de voorkant van het boekje staat. Liefde over alle grenzen heen.

Een verhaal van tweeduizend jaar oud dat we elkaar nog steeds doorvertellen, dat ons inspireert om mooie muziek te maken, theater te maken, de Paasserie te maken over de onstuitbare kracht van het goede, dat ons oproept om het goddelijke in ons te vinden, te koesteren met elkaar en het te laten uitgroeien als een bloem in de lente.

Moge het zo zijn.

Nodiging

Ik heb een dubbele nodiging voor u.

De eerste is om in de rij te gaan staan en palmpasen met elkaar vorm te geven. U pakt een tak, we verwelkomen de kinderen al zingend en vervolgens sluiten we aan en lopen achter de kinderen aan richting tafel.

En hier bij de tafel neem je deel aan brood en wijn, zoals Jezus dat deelde met zijn vrienden. Delen om opnieuw te beseffen dat we allemaal kinderen Gods zijn, om het onstuitbaar goede verder uit te dragen en vorm en inhoud te geven. Komt dan allen staan, alles is gereed.

Nodiging

Tweeduizend jaar geleden deelde Jezus brood en wijn met zijn leerlingen, en zei daarbij "dit is mijn lichaam en mijn bloed". Dat het delen van dit brood en deze beker ons mag sterken in de hoop dat hij leven zal in ons uit kracht van u.

Tweeduizend jaar later doen we als hij. We delen ons leven met elkaar, op dit uur, in deze Duif, op Paasochtend 2013. Iedereen is genodigd aan deze tafel.

